

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel.: 286 840 129, 210 310 586

E-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Občané o volbách do Evropského parlamentu – duben 2014

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v14-04</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>7. – 14. 4. 2014</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1027</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>249</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PV.45, PV.107, PV.108, PV.109, PV.110, PV.111</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>28. dubna 2014</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

V rámci dubnového šetření se Centrum pro výzkum veřejného mínění věnovalo blížícím se volbám do Evropského parlamentu. Výzkum konkrétně zjišťoval, zda lidé slyšeli o tom, že 23. a 24. května budou občané ČR volit poslance do Evropského parlamentu, zda se o volby do EP zajímají, zda půjdou volit a pokud ano, tak koho, a co bude důležité pro jejich rozhodování, pro koho budou hlasovat.

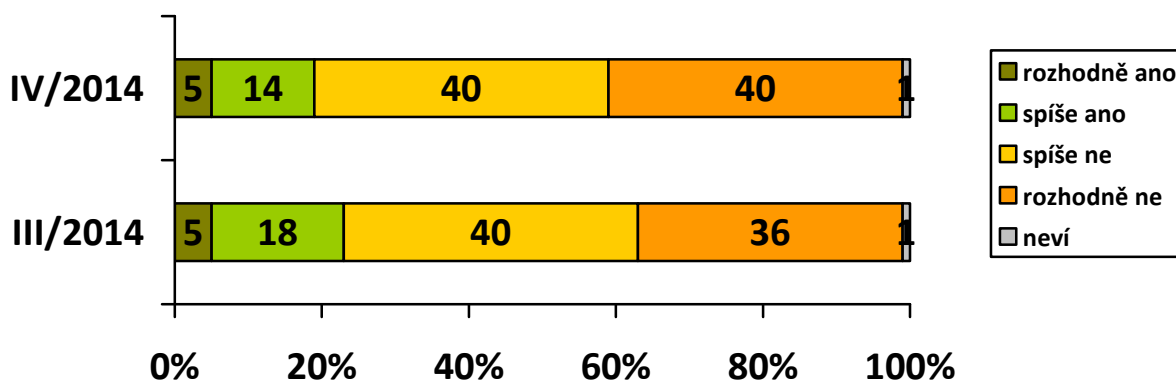
Jako první věc šetření zjišťovalo, zda lidé o nadcházejících volbách do EP již slyšeli.¹ Z odpovědí respondentů vyplývá, že 68 % z nich o nadcházejících volbách do EP slyšelo, 32 % dotázaných naopak uvedlo, že nikoli. Oproti šetření z března se podíl těch, kdo o volbách do EP slyšeli, zvýšil o 5 procentních bodů. Před volbami do EP v roce 2009, kdy byla v rámci květnového šetření zhruba

¹ Znění otázky: „Slyšel jste o tom, že 23. - 24. května 2014 budou občané České republiky volit poslance do Evropského parlamentu?“ Možnosti odpovědí: Ano, ne.

měsíc před jejich konáním pokládána stejná otázka, byl podíl těch, kdo o nadcházejících volbách podle svých slov již slyšeli, o 5 procentních bodů vyšší (73 %).

Podrobnější analýza přitom ukázala, že o nadcházejících volbách častěji slyšeli lidé od 60 let výše (74 %), absolventi vysokých škol (87 %) a středních škol s maturitou (76 %), ti, kteří se na pravolevé škále politické orientace sami řadí jednoznačně na pravici (77 %), a ti, kdo se o volby do EP podle svého vyjádření zajímají (96 %), ale v menší míře rovněž i ti, kdo se o tyto volby „spíše nezajímají“ (76 %). Naopak méně často o nich slyšeli mladí lidé ve věku do 19 let (42 %), dotázaní se základním vzděláním (53 %) nebo středním vzděláním bez maturity (59 %), ti, kdo životní úroveň své domácnosti hodnotí jako špatnou (56 %), studenti a učni (50 %), nezaměstnaní (51 %), ženy v domácnosti a na mateřské (48 %), nekvalifikovaní dělníci (49 %), ti, kdo se na pravolevé škále politické orientace sami nedokážou zařadit (36 %), a dotázaní, kteří se podle vlastního vyjádření o volby do EP „rozhodně nezajímají“ (45 %).

Graf 1: Zajímá se o volby do EP?² (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 7. - 14. 4. 2014, 1027 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Z odpovědí na otázku zkoumající to, zda se lidé zajímají o volby do EP, vyplývá (viz graf 1), že zájem občanů ČR o ně je poměrně nízký. Pouze pětina (19 %) dotázaných uvedla, že se o volby do EP zajímá, v tom 5 % „rozhodně“ a 14 % „spíše“. Naopak nezájem deklarovalo 80 % oslovených, v tom 40 % se „rozhodně“ nezajímá a dalších 40 % se „spíše“ nezajímá. Od březnového šetření již tak nízký zájem o volby do EP tedy ještě dále mírně poklesl (o 4 procentní body) a oproti květnu 2009, kdy byla stejná otázka pokládána v souvislosti s tehdejšími volbami do EP, je nižší o 10 procentních bodů.³

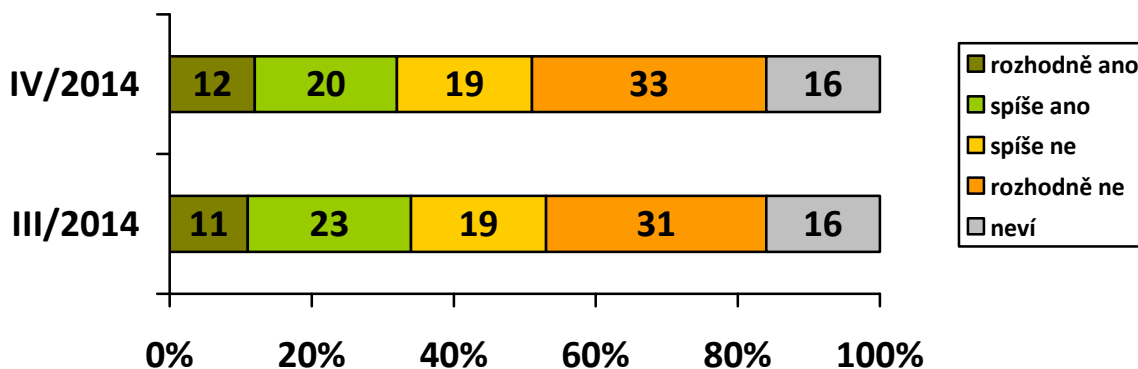
Z analýzy třídění 2. stupně podle sociodemografických a jiných znaků vyplynulo, že zájem o volby stoupá se stupněm nejvyššího ukončeného vzdělání. Relativně vyšší zájem o volby byl zaznamenán mezi dotázanými s dobrou životní

² Znění otázky: „Zajímáte se Vy osobně o tyto volby?“ Možnosti odpovědí: Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

³ V odpovědi na danou otázku v květnu 2009 uvedlo 8 % „rozhodně ano“, 21 % „spíše ano“, 39 % „spíše ne“, 31 % „rozhodně ne“ a 1 % „neví“.

úrovni, respondenty ze severovýchodu Čech, vysoce kvalifikovanými odbornými nebo vedoucími pracovníky a těmi, kdo se na škále politické orientace řadí na pravici. Naopak nižší zájem vykazují mladí ve věku 15 až 19 let, lidé, kteří sami sebe na politické škále levice-pravice řadí do samotného středu, a rozhodní nevoliči.

Graf 2: Půjde volit v květnových volbách do EP?⁴ (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost 7.* - 14. 4. 2014, 998 respondentů, kteří v době konání voleb do EP budou mít volební právo, osobní rozhovor.

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 2, svoje odhodlání jít hlasovat v květnových volbách do EP deklaruje pouze třetina (32 %) oslovených, kteří budou mít v květnu právo volit, z toho 12 % „rozhodně“ a 20 % „spíše“. Naopak to, že k volbám nepůjde, uvedla o málo více než polovina (52 %) dotázaných, v tom 19 % odpovědělo „spíše ne“ a 33 % „rozhodně ne“. Zbývajících 16 % je v tomto ohledu prozatím nerozhodnuto. Oproti šetření z března se přitom deklarovaná volební účast významně nezměnila.

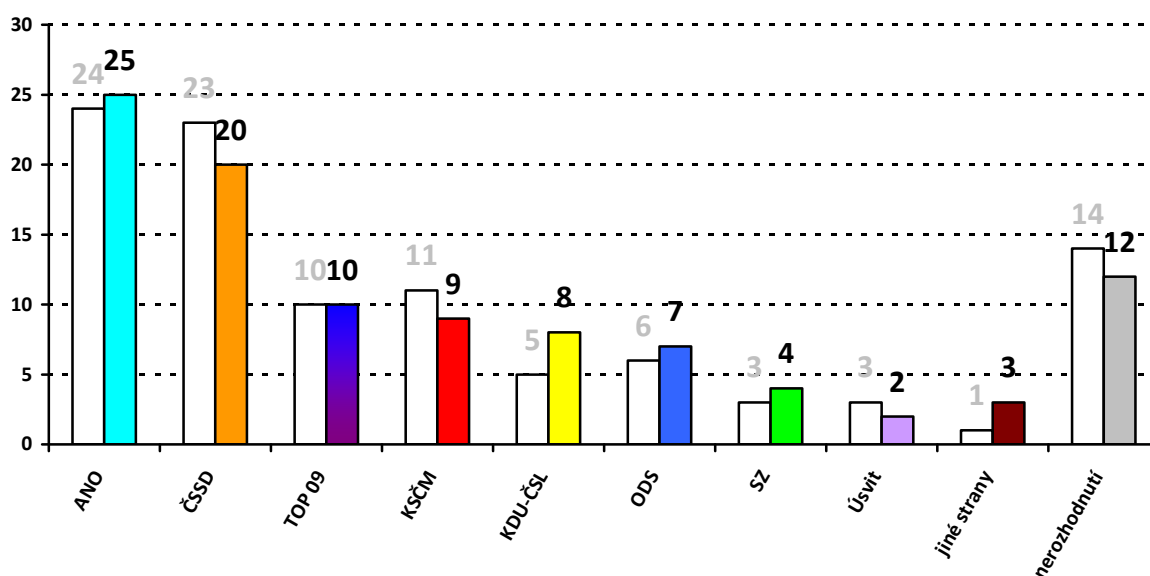
Porovnáme-li tyto výsledky s tím, jak vypadala deklarovaná volební účast před minulými volbami do EP v roce 2009, zjistíme, že je v současnosti podstatně nižší, když tehdy ve třech po sobě jdoucích šetřeních z března, dubna a května dosahovala postupně klesajících hodnot 49 %, 46 % a 40 %. Toto snižování deklarované volební účasti těsně před volbami zřejmě souviselo s tehdejší vývojem politické situace, kdy koncem března 2009 Poslanecká sněmovna na pátý pokus vyslovila nedůvěru vládě premiéra Mirka Topolánka a ČR se během svého předsednictví v EU ocitla v politické krizi. Přesto i ta relativně nejnižší deklarovaná volební účast z května roku 2009 byla o osm procentních bodů vyšší, než jaká je nyní v souvislosti s nadcházejícími volbami do EP. Na druhé straně však nynější deklarovaná volební účast je stále ještě o něco vyšší než skutečná volební účast v roce 2009, která činila jen 28,2 %. V květnu 2004 před vůbec prvními volbami do EP, jichž se účastnili čeští voliči, byla deklarovaná volební účast dokonce 63 %, skutečná účast však byla prakticky totožná jako o čtyři roky později (28,3 %) a tudíž o více než polovinu nižší, přičemž odpovídala podílu těch, kdo tehdy uváděli na dotaz ohledně své volební účasti odpověď „rozhodně ano“ (29 %).

⁴ Znění otázky: „Půjdete v květnu volit do Evropského parlamentu? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne, nebo nevíte?“

Z podrobnější analýzy vyplývá, že relativně častěji svou volební účast deklarují absolventi vysokých škol, dotázaní s dobrou životní úrovní, podnikatelé a živnostníci, vysoce kvalifikovaní odborníci nebo vedoucí pracovníci, lidé s vyhraněnou pravicovou politickou orientací, ti, kdo uvádějí, že by „rozhodně“ šli volit v případných volbách do Poslanecké sněmovny, a ti, kdo se o volby do EP zajímají.

Dotázaným, kteří v předchozí otázce uvedli, že k volbám půjdou (N=318), byla následně položena otevřená otázka: „Které politické uskupení nebo stranu budete volit ve volbách do Evropského parlamentu?“

Graf 3: Preference stran pro volby do EP (%)

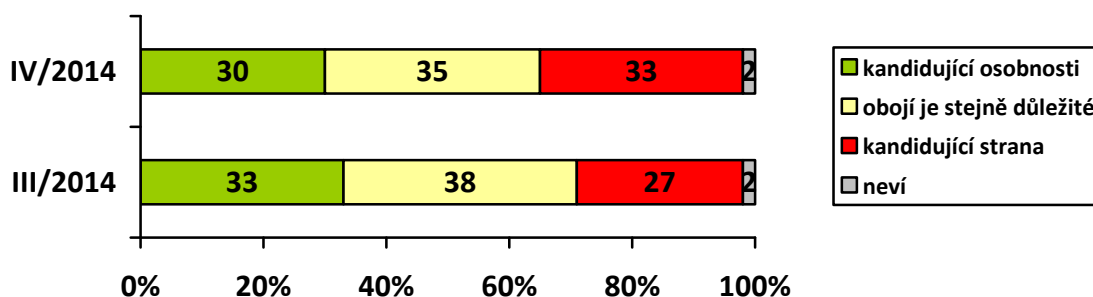
Pozn.: V kategorii „nerozhodnutí“ jsou zahrnuti dotázaní, kteří uvedli odpověď „nevím“ nebo jiný výrok neznamenající preferenci jedné konkrétní strany nebo uskupení. Údaje u jednotlivých stran pak představují podíly jejich aktuálních preferencí v rámci skupiny těch, kdo uvádějí, že se voleb do EP zúčastní, a nelze je, mj. z důvodu přítomnosti podílu nerozhodnutých, přímo srovnávat s volebním výsledkem. Nejedná se o volební prognózu, ani o volební model. Bílé sloupce představují údaje z března 2014.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 7. - 14. 4. 2014, 318 respondentů, kteří uvedli, že půjdou volit v květnových volbách do EP, osobní rozhovor.

Výsledky v grafu 3 ukazují, že relativně největší podporu mezi dotázanými, kteří deklarovali svou ochotu zúčastnit se voleb do EP, mají ANO (25 %) a ČSSD (20 %), za nimiž s poměrně velkým odstupem následuje TOP 09 (10 %), KSČM (9 %), KDU-ČSL (8 %) a ODS (7 %). Už pod pětiprocentní hranicí, avšak statisticky stále v jejím dosahu, se pohybují preference Strany zelených (4 %). Jiné strany se statisticky významným způsobem v šetření neobjevily. Poměrně velká část těch, kdo se podle svého vyjádření voleb do EP zúčastní, však zůstává prozatím nerozhodnutá, pokud jde o to, kterou stranu nebo uskupení v těchto volbách podpoří. Vzhledem k poměrně malému počtu dotázaných, kterým byla tato otázka položena, nelze příliš podrobně analyzovat podporu jednotlivých stran z hlediska sociodemografických třídicích znaků, avšak tato podpora se prakticky kryje s preferencemi v případě eventuálních voleb do Poslanecké sněmovny a bude vykazovat i podobné diference.

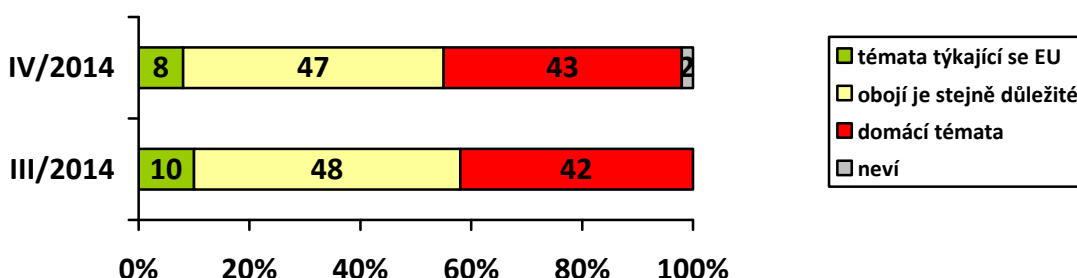
V rámci výzkumu se mezi dotázanými, kteří deklarovali svou ochotu k volební účasti v květnových volbách do EP (N=318), šetření zaměřilo i na základní kritéria jejich rozhodování, pokud jde o volbu strany nebo uskupení, jemuž nakonec odevzdají hlas. Konkrétně se jednalo o to, zda je pro respondenty při jejich rozhodování důležitější kandidující strana, nebo osobnosti, které kandidují,⁵ a zda pro ně budou při rozhodování o výběru strany důležitá spíše evropská, nebo domácí témata.⁶

Graf 4: Je pro volbu důležitější kandidující strana, nebo osobnosti? (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 7. - 14. 4. 2014, 318 respondentů, kteří uvedli, že půjdou volit v květnových volbách do EP, osobní rozhovor.

Graf 5: Jsou pro volbu důležitější témata týkající se EU, nebo domácí témata? (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 7. - 14. 4. 2014, 318 respondentů, kteří uvedli, že půjdou volit v květnových volbách do EP, osobní rozhovor.

Z výsledků zachycených v grafu 4 plyne, že tři z deseti (30 %) dotázaných považují za důležitější pro své rozhodnutí to, jaké osobnosti kandidují bez ohledu na stranu. Třetina (33 %) respondentů pro svou volbu za důležitější faktor

⁵ Znění otázky: „Co pro Vás bude při rozhodování o tom, komu dáte svůj hlas, důležitější? Konkrétní osoby, jejich pověst, vystupování apod. bez ohledu na to, která strana je navrhla, nebo to, za kterou stranu či hnutí tyto osoby kandidují, a až potom o jakou osobu se jedná, nebo je pro Vás obojí stejně důležité?“

⁶ Znění otázky: „A co pro Vás bude při rozhodování o tom, komu dáte svůj hlas, důležitější z následujícího hlediska? Budou to témata týkající se Evropské unie, domácí témata, nebo je pro Vás obojí stejně důležité?“

považuje kandidující stranu s tím, že konkrétní kandidáti jsou méně podstatní, a o málo více než třetina (35 %) považuje obě věci za stejně důležité. V porovnání s předchozím šetřením z března tohoto roku přitom mírně (o šest procentních bodů) vzrostl podíl těch, kdo ve volbách budou podle svých slov spíše vybírat kandidující stranu než kandidující osobnosti.

Pokud jde o to, jaká témata budou hrát důležitější roli při jejich rozhodování o volbě strany, z údajů zachycených v grafu 5 plyne, že v tomto směru jednoznačně převažují domácí témata, která vyzdvihují více než dvě pětiny (43 %) potenciálních voličů, nad tématy spojenými s EU, jež upřednostňuje necelá desetina (8 %) deklarovaných účastníků květnových voleb do EP, i když pro relativně největší část blížící se polovině (47 %) je prý obojí stejně významné. Aktuální výsledek odpovědí na tuto otázku se přitom statisticky významně neliší od toho, co ukázal srovnatelný výzkum v březnu tohoto roku.